EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2010.9.20.
COM(2010) 468 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Negyedik éves jelentés (2009.) a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról szóló, 2006. február 27-i 389/2006/EK tanácsi rendelet alapján nyújtott közösségi támogatások végrehajtásáról

1. BEVEZETÉS

A ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról szóló 389/2006/EK tanácsi rendeletet[1] (a továbbiakban: a támogatási rendelet) 2006. február 27-én fogadták el. E rendelet alapján 259 millió EUR-t különítettek el a 2006. évi közösségi költségvetésből.

Ez a negyedik jelentés a 2009. január 1. és december 31. közötti időszakra vonatkozik.

2. A TÁMOGATÁS PROGRAMOZÁSA

A 2009. évi költségvetésből 2,5 millió EUR-t programoztak ösztöndíjak, iskolák és technikai segítségnyújtás céljára[2].

3. VÉGREHAJTÁSI MECHANIZMUSOK

A támogatást az Európai Bizottság kezeli, elsősorban centralizált igazgatás formájában; néhány projektet a Bizottság az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Programjával (UNDP) közösen igazgat. A programot egy EU-tagállamban hajtják végre olyan területen, amely nem áll az adott tagállam kormányának tényleges ellenőrzése alatt, és ahol felfüggesztették az uniós vívmányok alkalmazását.

2006-ban a Bizottság Bővítési Főigazgatóságán (DG Enlargement) belül programtámogatási csoportot hoztak létre a program végrehajtására. A tartós megbízatással Cipruson dolgozó csoport a 2006 szeptemberében létrehozott programtámogató irodát használja, amely Nicosia északi részén található. Az iroda helyszínt biztosít a ciprusi török érintettek bevonásával megrendezésre kerülő találkozók és szemináriumok számára, és lehetővé teszi a vállalkozók közvetlen felügyeletét. Az irodai szolgáltatásokat továbbra is egy magánvállalkozó (Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit – GTZ) biztosítja egy 2012 júniusában kifutó szerződés alapján. A Bizottság ciprusi képviselete is otthont ad találkozóknak és szemináriumoknak.

A jelentési időszak alatt a programcsoport munkatársainak létszáma enyhén nőtt. 2009 decemberére 41 tagja volt, köztük 3 bizottsági tisztviselő, 26 szerződéses alkalmazott és 12 helyi alkalmazott, akiket a GTZ bocsátott rendelkezésre adminisztratív és logisztikai támogatás céljából.

4. VÉGREHAJTÁS A JELENTÉSI IDŐSZAK ALATT

4.1. Általános áttekintés

A Bizottság a programot sajátos politikai, jogi és diplomáciai körülmények között hajtja végre. Ad hoc megállapodásokra van szükség, melyek lehetővé teszik a

[1] HL L 65., 2006.3.7., 5. o.
[2] A Bizottság C(2009) 7569 határozata (2009. október 8.).

Bizottság számára, hogy a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveinek tiszteletben tartása mellett hajtsa végre a programot.

Az EU által finanszírozott támogatási programokban általában a kedvezményezett ország kormányával megkötött finanszírozási megállapodás határozza meg a támogatás végrehajtásának jogi keretét, és szabályozza az olyan kérdéseket, mint az adózás, valamint a munkavállalási és tartózkodási engedélyek. Erre a programra vonatkozóan nem létezik ilyen megállapodás. A Bizottságnak ezért a helyszínen jelenleg alkalmazhatónak ítélt szabályokra és körülményekre kell támaszkodnia. A végrehajtási lehetőségek ezért esetenként nehezek lehetnek, és változhatnak az egyes szerződések időtartama közben. A finanszírozási megállapodás hiánya azt jelenti, hogy a vállalkozóival való szerződéses megállapodás kötése során a Bizottság nagyobb kockázatokat vállal, mint amelyekkel rendes körülmények között szembesülne.

A politikai helyzet miatt nehézkes lehet a ciprusi török hatóságok által (szerződésszegés esetében) visszafizettetendő összegekre kiadott visszafizettetési utasítások végrehajtása. A Bizottság többek közt a következő intézkedéseket fogadta el e kockázatok mérséklése érdekében: intenzív nyomon követés és támogatás, felülvizsgált kifizetési feltételek, az előzetes kifizetések összekapcsolása az aláírt beszerzési szerződésekre vonatkozó bizonyítékkal, valamint a banki garanciák széles körű használata.

A Bizottság számít a ciprusi török közösség támogatására e program sikeres megvalósítása, valamint különösen hosszú távú fenntarthatósága érdekében. Ciprusi török szakértőket vontak be a műszaki leírások és feladatok meghatározásába és a pályázatértékelő bizottságok munkájába. A ciprusi török kedvezményezettek kulcsszerepet játszanak a projektek irányítóbizottságaiban.

2009-ben a 259 millió EUR elkülönített összeg legnagyobb részére szerződést kötöttek: 880 egyedi szerződés alapján a teljes szerződéskötési arány 99 % volt.

A szerződéskötések után maradt megtakarítás és két, végül meg nem valósult projektre elkülönített összegek összesen 10 millió EUR-t tettek ki, amit a vízi infrastruktúrákra, az uniós vívmányok végrehajtására való felkészülésre és a kkv-k támogatására csoportosítottak át.

A fenntarthatóság kérdése továbbra is aggodalomra ad okot, különösen az infrastruktúra-projektek esetében.

Az összes nagy infrastrukturális projekt esetében megoldották a tulajdonjogi kérdéseket, elsősorban úgy, hogy állami tulajdonban lévő földterületeken valósították meg a projekteket.

A „parlamenti” választásokon győzedelmeskedő Nemzeti Egység Párt (UBP) révén 2009 áprilisában politikai fordulat következett be Ciprus északi részén.

4.2. Előrehaladás a célkitűzések terén

A támogatási program átfogó célja elősegíteni Ciprus újraegyesítését a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzésével, különös hangsúlyt fektetve a sziget

gazdasági integrációjára, a két közösség közötti és az EU-val ápolt kapcsolatok javítására, valamint az uniós jog végrehajtására való felkészülésre.

4.2.1. 1. célkitűzés: Az infrastruktúra fejlesztése és átalakítása

A programtámogatási csoport 72,6 millió EUR összegben írt ki pályázatokat és kötött építési beruházásra irányuló szerződéseket **víz-/szennyvíz infrastrukturális** projektekre 2009-ben, amivel a vízágazat számára elkülönített összegek mintegy 84 millió EUR-t tettek ki. A legnagyobb támogatott építkezések közé új csatornahálózat és szennyvízkezelő telepek tartoznak Famagusta és Morphou/Güzelyurt térségében, valamint a Sirianokhori/Kümkoy-nál található tengervíz-sótalanító létesítmény. Az utóbbi szerződést felfüggesztési záradék mellett írták alá azzal a céllal, hogy először biztosítékot kapjanak a ciprusi török vezetéstől egyrészt arra, hogy szabad és korlátozások nélküli hozzáférést biztosítanak az építkezési területhez, másrészt pedig arra, hogy segíteni fogják a projekt zökkenőmentes, hatékony és eredményes megvalósítását. Hozzájárulási megállapodást írtak alá a UNDP-vel a két közösség által használt új, Mia Milia/Haspolat térségében található szennyvízkezelő telep társfinanszírozásáról. További szerződéseket kötöttek az elöregedett vízvezetékek cseréjére és a helyi vízminőség-ellenőrző laboratórium felszerelésekkel való ellátására.

A tervezési tanácsadó cég nem megfelelő teljesítménye miatt a szerződéssel kapcsolatos dokumentumok elkészítésével, a pályázatok kiírásával és értékelésével, a költségvetések véglegesítésével és a szerződések tárgyalásával (köztük a UNDP-vel közös, nicosiai szennyvízkezelő telepre vonatkozó szerződésekkel) kapcsolatos munkát a szerződéskötési határidők betartása érdekében kevesebb mint nyolc hónapba kellett sűríteni. Ezenkívül a csoport felügyelte a nicosiai, kyreniai és lefkei szennyvíz-beruházási projektek terveinek véglegesítését.

A **természetvédelemmel** kapcsolatban a képzések első ciklusa a képzési stratégiának megfelelően lezárult. Mind a hat potenciális Natura 2000 területtel kapcsolatban nyilvános információs találkozókra került sor. A hat potenciális Natura 2000 területből öthöz gazdálkodási tervvázlat készült. A projektet egy hetedik terület gazdálkodási tervének elkészítésére is kiterjesztették. 3,5 millió EUR értékben szerződést kötöttek berendezések szállítására és természetgazdálkodási és természetvédelmi létesítmények építésére is.

A **szilárd hulladékok** ágazatában a legfőbb tevékenységek a pályázati anyagok előkészítésére, valamint négy építési és hat szállítási szerződésre koncentráltak. E tíz pályázat közül kilenc sikeresen lezárult, és a vonatkozó szerződések aláírásra kerültek. A tízedik szerződést a UNDP fogja végrehajtani. A Kato Dhikomohoz közeli régi szeméttelep helyreállításához kapcsolódó három nagy építési szerződéssel kapcsolatos munkálatokat felfüggesztették addig, amíg nem rendeződik az összes tulajdonjogi kérdés. Ez legalább hat hónapos csúszást fog eredményezni a végrehajtásban.

2009-ben befejeződött a Lefke/Lefka régióban található korábbi **bányák és ércfeldolgozó üzemek** rehabilitációjára vonatkozó részletes helyi vizsgálatok, megvalósíthatósági tanulmány és koncepciótervek kidolgozása. Olyan szennyeződésmentesítési megoldásokat határoztak meg e területek vonatkozásában, amelyek minimalizálják a környezetre és az emberi egészségre gyakorolt hatásokat.

A további munkálatok a terület jövőbeni fejlesztésével, valamint a finanszírozás rendelkezésre állásával kapcsolatos határozatoktól függenek.

Az **energia**ágazatban a megtakarítások lehetővé tették, hogy 2009-ben további elektromosáram-mérőket szerezzenek be. Szerződést kötöttek felügyeleti, vezérlő- és adatgyűjtő (SCADA) rendszer létesítésére, mely lehetővé teszi a villamosenergia-hálózat valós idejű nyomon követését és ellenőrzését. A pályázati felhívás előírja, hogy a rendszer kompatibilis és átjárható legyen a kormányzat felügyelete alatt álló területeken jelenleg működő SCADA rendszerrel. Szerződést kötöttek egy pótlólagos, 1 MW teljesítményű, kísérleti **napenergia-erőmű** építésére. Ezenkívül a következőkkel kapcsolatban kötöttek szerződést 2009-ben: egy ügyfélszolgálati rendszer, amely a szükséges hardverekből és egy olyan szoftverből áll, amelyet az áramszolgáltató meglévő ügyfélnyilvántartó rendszerébe integrálnak, vagy összekapcsolják vele, illetve egy szennyezés-ellenőrzési és időjárás-/ szélmegfigyelési rendszer a Ciprus északi részén található erőművek kibocsátásának nyomon követéséhez és a környezetre gyakorolt hatás megállapításához.

A legnagyobb **telekommunikációs** beruházási szerződés eredményeképpen korszerűsítik és lecserélik a jelenlegi hálózatot egy modern internetalapú gerinchálózati infrastruktúrával, és nagymértékben egyszerűsítik a telekommunikációs rendszerek integrálását az egész szigeten. Technikai segítségnyújtásról kötöttek szerződést 2008-ban annak érdekében, hogy segítsék a ciprusi török közösséget az ágazat irányításában az EU-szabványoknak és a nemzetközi legjobb gyakorlatnak megfelelően. Egy második szerződés a rendszer korszerűsítését célzó átfogó képzési program levezetésére irányult. Ez utóbbi szerződést meghosszabbították annak érdekében, hogy az folyamatos támogatást biztosítson az ágazat részére a reformfolyamat késése ellenére.

A **közlekedésbiztonsági** programra vonatkozó igazgatási szerződés a program elemeivel kapcsolatos szerződések megkötését támogatta. A 2009 elején megkezdődött, hatékony baleseti információs adatbázis és adatgyűjtési rendszer létrehozását célzó technikai segítségnyújtás célja az volt, hogy javítsa a forgalmi eseményekkel kapcsolatos ismereteket. A szállítási elemre vonatkozó szerződést az év vége felé kötik majd meg. 2009-ben egy tanácsadó is megkezdte tevékenységét a helyi közösségek közlekedési terveinek kidolgozása terén. A legtöbb szerződést 2009 vége felé írták alá, és a kapcsolódó tevékenységek 2010-ben fognak megkezdődni. Vonatkozik ez a gépjármű-műszakivizsgálatok javítására irányuló program technikai segítségnyújtási és szállítási elemére, a vezetői engedélyek kiadási eljárásának javítására irányuló segítségnyújtásra, valamint a közlekedésbiztonsági oktatási kampányra is, mely utóbbi a közlekedésbiztonsági tudatosság növelését, valamint a jelenlegi és jövőbeli mobilitási szükségletek kezelésére hivatott autópályaterv kialakítását célozza. A gyakori közlekedési baleseti helyszínek, az ún. „fekete foltok” megszüntetésére irányuló projektet a UNDP-hez utalták szerződéskötés és végrehajtás céljából.

4.2.2. 2. célkitűzés: A társadalmi és gazdasági fejlődés ösztönzése

A **vidékfejlesztési ágazati program** keretében létrehozott négy technikai segítségnyújtási csoport (vidékfejlesztési támogatásokkal foglalkozó csoport, állattenyésztés, növénytermesztés, programirányítási egység) abban segítette a Bizottságot, hogy számos támogatási programot elindítson és értékeljen. A csoportok

célzott képzést és technikai segítségnyújtást biztosítottak a gazdálkodóknak, állatorvosoknak és vidékfejlesztési szakértőknek, valamint a központi és helyi érintetteknek. A „Mezőgazdasági termelés javítása” című vidékfejlesztési támogatási program keretében 142 szerződést írtak alá összesen majdnem 5 millió EUR értékben. A „Vidéki vállalkozások támogatása” támogatási program keretében 47 támogatást ítéltek meg 3,3 millió EUR értékben. A „Falvak kezdeményezései alapján történő közösségfejlesztés” című két támogatási program keretében 37 szerződést kötöttek összesen majdnem 8 millió EUR értékben. Ezenkívül 10 állatorvosi laboratóriumokra és növénytermesztésre vonatkozó szállítási szerződést írtak alá több mint 2 millió EUR értékben.

A UNDP-vel közös irányítással végrehajtott **Városi és helyi infrastruktúra javítása** című projekt tekintetében 2009-ben elkészült a Bedestan épület uniós támogatással megvalósított helyreállítása, amely Nicosia fallal kettéválasztott városának északi részén található. A helyreállításról szóló tanulmány és a tervek 2009-ben Europa Nostra díjat kaptak kutatás kategóriában. A két ciprusi közösség vezetőinek határozatát követően a UNDP megvalósíthatósági tanulmányt készített egy hetedik átkelőhely megnyitásáról, amely Kato Pyrgos/Asagi Pirgo és Yeşilırmak/Limnitis falvakat kötné össze. Az EU finanszírozta a megvalósíthatósági tanulmányt, és 2,5 millió EUR-t különített el a munkálatokra.

Összesen majdnem 1,6 millió EUR értékben 44 támogatást ítéltek meg helyi **iskolák** számára a 2009-ben véglegesített második és harmadik pályázati felhívás keretében. A projektek között felszerelések biztosítása (informatikai berendezések, nyelvi laboratóriumok, stb.) és vonatkozó képzések szerepeltek, valamint néhány esetben külföldi tanulmányutak. Technikai segítségnyújtást biztosítottak az általános és a középfokú oktatás jelenleg zajló reformjához. Szállítási szerződéseket írtak alá szakképző intézmények speciális felszereléseire vonatkozóan.

Az **egész életen át tartó tanulás, a társadalmi befogadás és aktív munkaerő-piaci** intézkedések támogatása céljából 21 támogatást ítéltek meg kkv-k, kamarák és egyéb képzési szervezetek részére a második és harmadik pályázati felhívás keretében, összesen majdnem 1 millió EUR értékben. Technikai segítséget nyújtottak a szakmai oktatás és a képzési rendszerek, az egész életen át tartó tanulás és aktív munkaerő-piaci intézkedések fejlesztéséhez és ösztönzéséhez, amelybe németországi és máltai tanulmányutak is beletartoztak.

A „***Mikro- és kisvállalkozások hitelprogram***” című 9 millió EUR értékű projektet nem sikerült elindítani, mivel nehézségek adódtak a *Kreditanstalt für Wiederaufbau*val való megállapodást illetően a Ciprus északi részét jellemző különleges feltételek miatt. Ezeket a forrásokat elsősorban a magánszektor fejlesztését támogató programokra csoportosították át.

A **kkv-k** támogatását illetően két támogatási program indult, melyek 4,5 millió EUR értékben 33 szerződést eredményeztek. Ezen túlmenően *a gazdasági és IKT-fejlesztés területének legfontosabb intézményeit és fellépéseit* célzó technikai segítségnyújtási projektről szóló szerződést (2,7 millió EUR) is megkötötték a jelentési időszak során.

4.2.3. 3 célkitűzés: A megbékélés, bizalomépítő intézkedések és a civil társadalom részére nyújtott támogatás megerősítése

A megbékélés, bizalomépítő intézkedések és a civil társadalom részére nyújtott támogatás elsősorban a civil társadalmi szervezetek erősítésére koncentrált.

A „**Ciprusi civil társadalom lendületben**" program alá tartozó három támogatási program keretében 4,8 millió EUR-t ítéltek meg 44 projekt részére. A civil társadalom támogató csoport (technikai segítségnyújtás csoport) iránymutatást és segítséget nyújtott azoknak a pályázóknak, amelyek a civil társadalmi szervezetek számára kínálnának képzéseket.

2 millió EUR-t kapott az **eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság (CMP)**. A korábbi 1,5 millió EUR-s támogatással együtt az EU a legnagyobb donor ebben a két közösséget érintő projektben.

Végső szakaszába érkezett az **aknamentesítés**; várhatóan 2011 áprilisáig aknamentessé nyilvánítják a teljes ütközőzónát. További 2,5 millió EUR uniós hozzájárulást írtak alá annak érdekében, hogy a projekt végéig biztosítsák a társfinanszírozást; ezzel egy időben a Ciprusi Köztársaság is elkülönített egy hasonló összeget.

Az Európa Tanács által végrehajtott **Politikai Tanulmányok Akadémiája** projekt arra összpontosított, hogy előmozdítsa az egyetértést a fiatal ciprusi vezetők között a sziget integrált Európában betöltendő jövőbeni szerepéhez kapcsolódó kulcsfontosságú kérdésekben. A sziget két oldalát képviselő fiatal vezetők válogatott csoportja 3 szemináriumon vett részt.

4.2.4. 4. célkitűzés: A ciprusi török közösség közelítése az Európai Unióhoz

A közösségi **ösztöndíjprogram** harmadik évében, a 2009/10-es tanévben összesen 203 ösztöndíjat ítéltek meg (121 felsőfokú végzettségű hallgató, 27 egyetemi hallgató és 55 tanár részére). A diákok és tanárok szabadon választhattak a tanulmányi programok közül, bár néhány olyan terület prioritást élvezett (közgazdaságtan, jog, európai tanulmányok, az összes mérnöki terület, közigazgatás, állami pénzügyek stb.), amelyeken szakemberhiány tapasztalható a ciprusi török közösségben. A fogadó államok az Egyesült Királyság, Hollandia, Franciaország, Belgium, Németország, Olaszország, Spanyolország, Svédország, Litvánia, Észtország, Ausztria, Portugália és Görögország voltak.

A **Fiatalok csereprogramjai és más, személyes emberi kapcsolatok támogatása** elnevezésű két támogatási program keretében 15 projektnek összesen 0,8 millió EUR támogatást ítéltek meg. A cél javítani az európai értékek, tapasztalatok és multikulturális hagyományok megértését a ciprusi török közösség körében. E projektek támogatásfelvevő képessége a vártnál alacsonyabb volt.

2009 júniusában kezdte meg tevékenységét az az **információs központ**, amely felvilágosítást nyújt az EU-ról, különös tekintettel a török ciprusi közösségnek szóló támogatási programra, és tájékoztató eseményeket szervez az Európai Bizottság ciprusi képviseletével együttműködésben.

4.2.5. 5. célkitűzés: A ciprusi török közösség felkészítése a közösségi vívmányok bevezetésére és végrehajtására

Elsősorban az Európai Bizottság technikai segítségnyújtás és információcsere eszközét (TAIEX) használták támogatásnyújtásra ezen a területen. 2009-ben 237 technikai segítségnyújtási tevékenységet, köztük képzéseket, műhelytalálkozókat és szemináriumokat szerveztek a ciprusi törököknek a TAIEX programon keresztül, melyek 449 alkalommal mozgósították az EU tagállamainak szakértőit.

A tevékenységek elsősorban **az uniós vívmányok jövőbeni alkalmazására irányuló program (PFAA)** fejlesztésére összpontosítottak. A PFAA világos kereteket biztosít a technikai segítségnyújtás és a képzések tervezéséhez és lebonyolításához annak érdekében, hogy segítse a ciprusi törököket felkészülni az uniós vívmányok alkalmazása felfüggesztésének feloldására az újraegyesítést követően. A PFAA 13 ágazatában nyújtottak támogatást, köztük a mezőgazdaság, a pénzmosás elleni küzdelem, a környezetvédelem, a statisztika, az egészségügy és a fogyasztóvédelem területén[3]. Intenzív erőfeszítéseket tettek a TAIEX eszköznek a speciális körülményekhez és a ciprusi török közösség szükségleteihez igazítása érdekében. Az volt a cél, hogy strukturáltabb középtávú és projektalapú támogatások irányába mozduljanak el, ami stabilabb alapul szolgál a program célkitűzéseinek eléréséhez. Az EU összes tagállamával folytatott konzultációt követően az év végéig a TAIEX mintegy 70 uniós tagállami szakértőt választott ki arra, hogy segítsék a ciprusi törököket a középtávú projektek végrehajtásában.

A TAIEX az uniós vívmányokkal összehangolt jogi szövegek készítéséről is képzést tartott, annak érdekében, hogy azok azonnal alkalmazhatóak legyenek a ciprusi kérdés átfogó rendezésének hatálybalépése esetén. Ehhez hasonlóan az uniós források jövőbeni igazgatásával kapcsolatban az **állami kiadások igazgatásának** területén is tartottak képzéseket.

Támogatást nyújtottak a **zöld vonalon keresztül bonyolított kereskedelem** fejlesztéséhez. A TAIEX-en keresztül folyamatosan mozgósítottak uniós tagállami szakértőket, hogy állat- és növény-egészségügyi természetű vizsgálatokat végezzenek burgonyán és halakon.

Annak érdekében, hogy 2010 folyamán végig biztosítsák a TAIEX–támogatáshoz szükséges, elegendő mennyiségű forrást, illetve egy esetleges megegyezés esetén megnövekedő támogatási igények fedezésére további 5,5 millió EUR-t csoportosítottak át a TAIEX eszközbe. Ezzel együtt az ilyen technikai segítségnyújtás teljes költségvetése 2007 óta 14,5 millió EUR-ra nőtt, amiből 8,3 millió EUR meghatározott tevékenységekre vonatkozó kötelezettségvállalás született 2009 végéig.

---

[3] A 13 aktív PFAA terület teljes listája: a tőke szabad mozgása; közbeszerzés; társasági jog; versenypolitika; pénzügyi ellenőrzés; pénzügyi szolgáltatások; mezőgazdaság és vidékfejlesztés; élelmiszer-biztonság, állat- és növény-egészségügyi politika; közlekedés; statisztika; foglalkoztatás és szociálpolitika; környezetvédelem; fogyasztó- és egészségvédelem.

4.2.6. Felosztatlan technikai segítségnyújtási és programtartalék-keret

A programtartalék-keretet az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság további támogatására (2 millió EUR) és aknamentesítésre (1,5 millió EUR) használták fel[4]. A felosztatlan technikai segítségnyújtási tartalékot (1,2 millió EUR) a TAIEX tevékenységeinek fedezésére használták fel.

4.2.7. A támogatási rendelet 4. cikkének (3) bekezdése szerinti adminisztratív kiadások fedezését szolgáló pénzügyi támogatás

Összesen 18,65 millió EUR-t (vagyis a teljes pénzügyi allokáció 7,2 %-át) különítettek el a program végrehajtására; ebből fedezik a munkaerőköltségeket (mintegy 9,65 millió EUR) és a tágabb értelemben vett technikai segítségnyújtási tevékenységeket (9 millió EUR). A Világbankkal 1 millió EUR értékű vagyonkezelői alap létrehozásáról született megállapodás „a növekedést és a fenntartható fejlődést szolgáló gazdaságelemzési program" keretében elkészítendő tanulmányokra.

2010-től kezdve a költségeket a Bővítési Főigazgatóság általános igazgatási költségvetési sorából fogják finanszírozni.

4.3. Pénzügyi végrehajtás (szerződések és kifizetések)

4.3.1. Szerződéskötés

A jelentési időszak során 181 millió EUR értékben köttettek szerződések a program műveleti részének keretében.

A 2009. decemberi szerződéskötési határidőig **247,6 millió EUR** értékben kötöttek szerződést, ami **99,38%-**os arányt jelent (a támogatási program műveleti részében rendelkezésre álló összesen 249,15 millió EUR-hoz képest). E támogatások döntő többségéről az év utolsó negyedében kötöttek szerződést.

A program személyzettel és kiküldésekkel kapcsolatos összetevőjének tekintetében (9,85 millió EUR) 2,8 millió EUR maradt felhasználatlanul azon határozat eredményeképpen, hogy a munkaerővel kapcsolatos kiadásokra az eredetileg tervezett működési célú előirányzatok helyett az igazgatási előirányzatokat használják fel.

4.3.2. Kifizetések

A jelentési időszak során az Európai Bizottság 42 millió EUR kifizetést eszközölt. Ez jelentősen kevesebb volt, mint ami a 2009-es költségvetés eredeti terveiben szerepelt, melynek következtében 42 millió EUR kifizetési előirányzatot más költségvetési tételekhez kellett átcsoportosítani. A kifizetések várakozáson aluli teljesítése elsősorban annak volt köszönhető, hogy számos szerződést a tervezettnél később írtak alá, melynek következtében a tevékenységek 2009-ről 2010-re halasztódtak.

A 259 millió EUR-ból összesen 75,8 millió EUR-t (30 %) fizettek ki 2009 végéig.

[4] A jóváhagyás a 2009. április 22-i (2009) 2928 sz. bizottsági határozattal történt.

4.4. Nyomon követés

A közbenső felülvizsgálati mechanizmus (IRM) fórumként szolgál a programvégrehajtás részleteinek kedvezményezettekkel történő megvitatásához. A jelentési időszak alatt az IRM egy találkozójára került sor (2009 júniusában).

4.5. Audit és ellenőrzések

2008-ban a Bővítési Főigazgatóság Belső Ellenőrzési Szolgálatok Egysége végzett belső ellenőrzést. A Ciprus északi részén uralkodó különleges jogi körülmények közötti hatékony és eredményes pénzgazdálkodás biztosítására koncentráló legfontosabb ajánlásokat végrehajtották (egy ajánlást kivéve, amely további tisztviselők felvételére vonatkozott, mivel nem volt elegendő pozíció).

4.6. Értékelés

2009 júniusában külső szakértői csoport hajtott végre ad hoc értékelést. Az értékelő jelentés a ciprusi török közösségnek nyújtott támogatás folytatását ajánlotta, és azt javasolta, hogy következtetéseit vegyék figyelembe a jövőbeni támogatások programozásánál. Ilyen például a kkv-k által igénybe vehető támogatási programok folytatása és a megbékélést célzó intézkedések.

4.7. Tájékoztatás, nyilvánosság és láthatóság

A jelentési időszak alatt **33** sajtóközleményt adtak ki a programokhoz kapcsolódó kérdésekről. 85 nyilvános rendezvényt szerveztek. A program nyilvánosságának fokozása érdekében együttműködött a programcsoport és a Bizottság képviselete. Információs kampányokra került sor tömegtájékoztatási eszközök felhasználásával, elsősorban a támogatási programok vonatkozásában. A sajtóközlemények terjesztése terén a Bizottság ciprusi képviseletével folytatott együttműködés, médiainterjúk és más intézkedések ugyancsak hozzájárultak a láthatóság növeléséhez.

Az információs központot létrehozó projekt hozzájárult a támogatási program ismertségéhez a ciprusi török közösség körében.

A két leglátványosabb rendezvény 1) a nicosiai *Bedestan* épület megnyitása volt, melyen Ciprus mindkét közössége széles körben képviseltette magát, valamint 2) az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottságnak megítélt további 2 millió EUR értékű uniós támogatás kapcsán rendezett ceremónia, melyek jelen voltak a két ciprusi közösség vezetői.

4.8. Konzultációk a Ciprusi Köztársaság kormányával

Találkozókat tartottak a Ciprusi Köztársaság kormányának képviselőivel, különösen a Bizottság magas rangú tisztviselőinek ciprusi látogatása alkalmával. Munkaszintű találkozókat tartottak az érintett minisztériumok képviselőivel is, különösen a környezetvédelem, az energiaügy és a távközlés területén. E találkozók célja az egész szigetet átfogó tervezési szempontok figyelembevétele volt.

Az ingatlanok tulajdonjogának ellenőrzése tekintetében a Bizottság 2010-ben a Ciprusi Köztársaság kormánya vonatkozó szolgálataival folytatott együttműködésre támaszkodott.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A jelentési időszak alatt a tevékenységek a következőkre összpontosítottak:

(1) Szerződéskötés: a program műveleti részének több mint 60 %-a vonatkozásában szerződést kötöttek a jelentési időszak alatt.

(2) Megvalósítás: az Uniós finanszírozás alvállalkozók és kedvezményezettek általi felhasználásának nyomon követése.

A korábbi jelentésekben említett néhány kihívás továbbra is megoldásra vár. A jelentési időszak alatt a támogatási program végrehajtását érintő kérdések többek között a következők voltak:

(1) A ciprusi török és görög közösségek közötti együttműködés: ez a program sikerének kulcsa.

(2) A kedvezményezett közösség alacsony támogatásfelvevő képessége: a ciprusi török közösség kicsi, ami miatt komoly kihívást jelent a programokra fordítható ilyen jelentős erőforrásokra vonatkozó szerződések ilyen rövid időszak alatti megkötése. 2009 folyamán azonban a kapacitások javulása volt megfigyelhető.

(3) A segélynyújtással kapcsolatos kérdések: a projektekkel kapcsolatos előkészítéshez, szerződéskötéshez és megvalósításhoz szükséges idő bizonyos mértékben kihatott az EU-tól érkező pénzügyi támogatások célba juttatásának hitelére. A szerződéskötések 2009-es magas szintjét követően a végrehajtás 2010-re várható magas szintje lényegesen orvosolni fogja ezt a problémát.

(4) Tulajdonjogi kérdések: a magántulajdonosok jogait szigorúan tiszteletben tartották. Ez különösen a hulladékgazdálkodási ágazatban zajló végrehajtást érintette, ahol három építési szerződést írtak alá felfüggesztési záradékkal, amely elegendő időt hagy a tulajdonjogi kérdések rendezésére.

(5) Fenntarthatósági kérdések: a kulcsfontosságú ágazatokban (telekommunikáció, energia) arra van szükség, hogy meggyőzzék a ciprusi török közösséget a reform fontosságáról. Ez késlelteti a végrehajtást, és veszélyezteti a beruházások fenntarthatóságát.